

## **A Környezet- és Természetvédő Szervezetek XXI. Országos Találkozója állásfoglalása**

### **ERDEINK JÖVŐJÉRŐL**

**Baja, 2011. március 20.**

**A természet védelme, erdeink megőrzése és jövőben kívánatos kezelése érdekében a Környezet és Természetvédő szervezetek az előző nyolc évben elfogadott állásfoglalásaikhoz hasonlóan felkérlik az Országgyűlést, a Kormányt, az illetékes hivatalokat és intézményeket, és szervezeteket az alábbi szempontok és javaslatok figyelembe vételére, illetve a szükséges intézkedések megtételére.**

**Az erdőgazdálkodás során fontosnak tartjuk az ökológiai fenntarthatóság érvényesülését, vagyis a faanyagtermelés hosszú távú szavatolása mellett az erdei ökoszisztémák mind teljesebb, a társadalom számára optimális, valamennyi jellemzőjének megőrzését.**

#### **Erdőstratégia, erdészeti politika**

--Olyan erdőstratégia illetve erdészeti politika megvalósítását támogatjuk, mely alapelveként fogadja el, hogy gazdasági, közjóléti és természetvédelmi szempontból is kulcsfontosságú, hogy erdeink egészséges, jól működő életközösségek legyenek.

-- Kiemelten fontosnak tartjuk, a magyarországi erdőterület természetvédelmi szempontokkal összehangolt gyarapítását, az őshonos fafajok részarányának növelését, az idegenhonos, intenzíven terjedő fafajok (özönfajok) visszaszorítását, valamint az erdők természetes működését (pl. felújulás) erőteljesen gátló vadsűrűség csökkentését.

--Szükségesnek tartjuk az erdők természetességének növelését, a faanyagtermelésből kivont erdők területének gyarapítását, különös tekintettel a nemzeti parkok természeti övezeteinek kialakítására, az erdőrezervátum hálózat bővítésére, a ritka erdőtípusok, különleges erdei élőhelyek és fajok védelmére.

--Szorgalmazzuk a természetes folyamatokra alapozó erdőgazdálkodási módszerek elterjedését, mindenekelőtt, a folyamatos erdőborítást biztosító, nem vágásos üzemmódokkal érintett erdőterület növelését.

--Szükségesnek tartjuk annak vagyonkezelői szerződésekben való rögzítését, hogy állami erdőket kezelő, állami tulajdonú gazdasági társaságok, amennyiben védelmi és közjóléti rendeltetésnek megfelelő kezelési feladatokat látnak el, úgy azt *alapfeladatként* végzik.

--Össze kell hangolni az állami tulajdonú gazdasági társaságok, a nemzeti park igazgatóságok, és egyéb állami kezelő szervezetek tevékenységét úgy, hogy a természetvédelmi célkitűzések maradéktalanul érvényesüljenek. A természetvédelmi eredmények mérésére értékelési rendszert kell létrehozni és működtetni, elengedhetetlen e tevékenységek hiteles kommunikálása.

--Elfogadhatatlannak tartjuk azokat az elképzeléseket, melyek az állami természetvédelem intézményrendszerét az állami erdővagyonot kezelő társaságokba kívánja olvasztani.

-- Az erdőstratégia megalkotásánál elengedhetetlennek tartjuk az elképzelések és tervezetek széleskörű szakmai és társadalmi egyeztetését.

### **Jogalkotás, szakigazgatás**

--Az új erdőtörvény bevezeti az erdők természetesség szerinti osztályozását. A jelenlegi rendszer kizárólag a fafajösszetételt veszi figyelembe. Szükségesnek tartjuk az értékelési rendszer fenntartását, ugyanakkor további finomítását és több paraméter figyelembe vételét tartjuk indokoltnak.

-- A 2009-es új erdőtörvény jelentős értéke, hogy az erdőgazdálkodásra vonatkozóan több olyan fontos szabályt fektet le, mely az erdők ökológiai értékén, (természetessége) és a társadalom életében betöltött funkcióinak fontosságán (rendeltetés) alapul. A törvény jelentős vívmánya a természetességi kategóriák, az elsődleges rendeltetés és az üzemmódok összekapcsolása és az erre épülő differenciált szabályozás. Az erdők természetességének javítása és a közcélok érvényesítése érdekében kívánatosnak tartjuk a közjóléti és védelmi rendeltetésű, magas természetességű erdőkben a tarvágás tilalmát és a folyamatos erdőborítást biztosító (szálaló, átalakító, faanyagtermelést nem szolgáló) üzemmódok alkalmazásának bevezetését.

--A védelmi rendeltetésű erdők körét bővíteni szükséges. Meg kell adni a lehetőséget, hogy nem védett területeken, is védelmet kaphassanak egyes érzékeny, helyi szempontból jelentős erdőterületek (vizes élőhelyek környezete, sziklakibúvásos területek, egyes ritka és veszélyeztetett fajok jelentős populációját tartalmazó erdők, sajátos faállomány szerkezettel rendelkező és a szigetszerű erdők, stb).

--A jogalkotás során figyelmet kell fordítani arra, hogy elősegítsük magán erdőkben is a természetes folyamatokra építő erdőgazdálkodási módszerek elterjedését, illetve fennmaradását (kisparaszti szálalás). Ezért kis területeknél szükséges a túlzott adminisztrációs kötelezettségek mérséklése, a tervkészítés kötelezettségének területnagysághoz kötése.

--Az új erdőtörvény a körzeti erdőtervezés folyamatában biztosít elvi lehetőséget a társadalmi részvételre. Ugyanakkor a vonatkozó rendeletekben lefektetett rendszer, mely az önkormányzatok meghívására alapoz nem működik, Ezért javasoljuk, hogy bizonyos érintettségi feltételekhez kötötten, előre be lehessen jelentkezni egy olyan címlistára, melynek tagjai közvetlenül értesítendőek.

### **Támogatási rendszerek, kompenzáció**

--Európai Uniós forrásokból (EMVA) jelentős keretek állnak rendelkezésre, melyek részben a természetvédelmi korlátozások ellentételezéseként szükséges kompenzációt jelentenek, illetve a természetes folyamatokra alapozott erdőgazdálkodási módszerek elterjesztését segítik. Ezen források felhasználása nagyon alacsony intenzitású volt az elmúlt időszakban, melyen változtatni kell.

-- Magánerdőkben általános elvként érvényesítendő, hogy a természetvédelmi és közjóléti célú korlátozásokból eredő tényleges jövedelem kiesést kompenzálni szükséges.

--Az erdő környezetvédelmi kifizetések és a N2000 erdők kompenzációs támogatások esetében is szükséges a lehetőségek népszerűsítése. Fórumokkal, képzésekkel, intézmények és civil szervezetek bevonásával, elő kell segíteni, hogy az országban mindenhol legyenek olyan szakemberek, akik segíteni tudják azt, hogy az érintettek sikerrel pályázzanak, illetve igényelhessék a támogatásokat.

--Szükséges a pályázati és igénylési feltételek és a szükséges adminisztráció egyszerűsítése, a területalapú támogatásoknál a minimális terület csökkentése, a megpályázható összegek növelése, a pályázat beadási időszakok hosszabbítása.

--A pályázati feltételeket úgy kell kialakítani, hogy egyes speciális adottságokkal rendelkező területek se essenek ki a lehetőségekből (pl.: Vendvidék, stb.)

### **Vadgazdálkodás**

--Az erdők természetességi szintjének megtartását és javítását, a természetes folyamatokra alapozó erdőgazdálkodási módszerek alkalmazását ma Magyarországon legfőképpen a túlszaporodott nagyvadállomány akadályozza. Ez a vadlétszám ma akadály a természetszerű erdőgazdálkodásnak, a minőségi vadgazdálkodásnak, jelentős károkat okoz a mezőgazdaságnak, jelentős költségnövelő tényező az élet számos területén, egyik jelentős tényezője a közúti baleseteknek. Ezért nemzeti érdek a nagyvadlétszám apasztása.

--A túlszaporodott vadlétszám csökkentéséhez több és nagyobb terítékű vadászatra, van szükség. A vadlétszámot, mindaddig apasztani kell, míg a vadkár már elviselhetővé válik. Ennek meg kell teremteni az érdekeltségi rendszerét, igazgatási feltételeit.

--Önmagában nyereséges nagyvadgazdálkodás nincs. Fel kell számolni azt a torz állapotot, melyben a vadgazdálkodás hasznai és költségei máshol jelentkeznek.

--A vadászati jogot a földhasználati joghoz kell kötni. A vadgazda partnere, a mezőgazdasági termelő és az erdőgazdálkodó. Állami erdőkben a vagyonkezelői joghoz kell kötni ezt a jogot

--A tervezés engedélyezés azon rendszerét, mely a vadlétszám becslés jelenlegi, pontatlan és valótlan adatain alapul meg kell változtatni. Szükség van országos irányelvekre, de helyi szinten a kilövési keretszámokat elsősorban a vad környezetre gyakorolt hatásai alapján kell megállapítani (vadkár, monitoring, vadbelesetek, stb.)

--Az erdei vadkár (vadhatás) mérésére monitoring rendszert kell működtetni (pl. a meglévő Erdővédelmi Hálózathoz kapcsolódóan), egységes szisztematikus hálózatban. A mérő rendszer fenntartása a földhasználó feladata. A jelenlegi rendszer kiterjesztése szükséges.

--Az állami erdőket kezelő gazdasági társaságok bázisán meg kell teremteni a nagy területű vad génrezervátumok rendszerét. A vagyonkezelői szerződésekben rögzíteni szükséges a társaságokkal szembeni elvárásokat a vadgazdálkodás témakörében is.

--A nagyvadállomány létszámának, illetve hasznosítási mértékének meghatározása történjen

az erdő rendeltetésének, előírt üzemmódjának és természetességi állapotának maximális figyelembe vételével. Azokban a különleges rendeltetésű, magas természetességű erdőkben melyekben nem vágásos üzemmódokat alkalmaznak, illetve az ilyen erdők meghatározó aránya esetén, az erdőkezelési szempont elsőbbséget kell élvezzen, ehhez jogszabályi garanciát kell teremteni

--A jelenlegi vadásztársasági rendszert fel kell számolni. Meg kell teremteni a vadgazdálkodás egyéni és anyagi felelősségrendszerét. A vadgazdálkodói jogot megfelelő végzettséggel és anyagi biztosítékokkal rendelkező magánszemélyek és gazdasági társaságok kaphassanak. Ez a jog visszavonható legyen.

--Meg kell erősíteni a vadgazda és a vadász mesterség és hivatás presztizsét, elő kell segíteni, hogy több magyar vadász legyen Magyarországon, könnyebben lehessen fegyverhez jutni, fegyvert tartani, képzésekkel elő kell segíteni, hogy többen szerezhessenek vadászvizsgát.

--A vadhús értékesítési rendszer (túl magas árrés) átalakítása révén elő kell segíteni, hogy a trófeacentrikus vadászatok mellett, a vadhús nagyobb szerepet kapjon az érdekeltségben. Fontos lenne, hogy a vadhús ne egy szűk kör privilégiuma legyen, hanem szerepet játsszon az egészséges táplálkozásban, a vidék népességmegtartó erejében (helyi kiseladás, helyi húsfeldolgozás, stb.)

--A nagyvadfajok közül a muflon és a dám további terjedését meg kell gátolni, egyes helyeken jelentősen csökkenteni kell. A dám és a vaddisznó vadgazdálkodási célú tartását, csak zárt vadaskertekben szabad engedélyezni. Az ország egész területén szisztematikusan és drasztikusan csökkenteni kell a vaddisznó állomány nagyságát, az eddigi túlzott kíméletnek nincs helye. A gímszarvas állományát az ország jelentős területén csökkenteni kell, kellő szakszerűséggel.

## **Biomassza**

-- A biomassza célra felhasználni kívánt faanyagot úgy kell előállítani, hogy az ökológiai fenntarthatóság kritériumai ne sérüljenek. Nem támogatjuk az erdőkből származó olyan biomassza célú felhasználást, amely az erdők állapotromlását eredményezi. Az erdőkből származó biomassza felhasználását elsősorban decentralizált formában, megfelelő határfokkal működő technológia alkalmazásával tartjuk támogathatónak.

## **Klímaváltozás**

-- A klímaváltozás várhatóan már a közeljövőben jelentős hatást fog gyakorolni a hazai erdők állapotára. A hagyományos vágásos erdőgazdálkodás során létrejött egyszerű szerkezetű, kevés fafajból álló erdeink alkalmazkodó képessége korlátozott. Szükségesnek tartjuk a termőhelyi változásokat követni képes, magas természetességű, öshonos erdők kialakítását és fenntartását elősegítő kezelési módszerek és erdőtelepítési technológiák széleskörű alkalmazását.

-- Fontos, hogy az erdők kezelése során a klímaváltozással kapcsolatos adaptációt differenciált stratégiával közelítsük meg. Az adaptáció stratégiája illeszkedjen az erdő természetességéhez és rendeltetéséhez.